

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРЕДМЕТНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ З ФІЗИКИ УЧНІВ ГІМНАЗІЇ

*Ю.С. Мельник, Інститут педагогіки НАПН України, e-mail: ysm0909@ukr.net,
<https://orcid.org/0000-0002-1268-6199>*

Одним із напрямів удосконалення базового курсу фізики є посилення компетентнісної спрямованості вимог до рівнів навчальних досягнень учнів. Контрольно-оцінювальна діяльність учителя фізики гімназії трансформується із предметно- на діяльнісно-орієнтовані результати засвоєння змісту. Результативний компонент методичної системи компетентнісно орієнтованого навчання, що забезпечує ефективну реалізацію змісту базового курсу фізики, представляє освітні результати у проекції на компетентності як прояв застосування набутого пізнавального досвіду в конкретних життєвих ситуаціях.

Визначення рівнів сформованості компетентностей учнів стикається із низкою ускладнень, зумовлених, насамперед, багатовимірністю їх структури, що потребує застосування модернізованих шкал оцінювання та особливих способів інтерпретації освітніх результатів. Враховуючи внутрішню структуру предметної компетентності, визначимо такі критерії її сформованості: мотиваційний – ставлення та стійкий позитивний інтерес до вивчення фізики, прагнення до самоосвіти та самовиховання; когнітивний – виявлення рівня теоретичної підготовки, вміння застосовувати знання на практиці; діяльнісний – свідчить про рівень сформованості знань, умінь та навичок; особистісний – характеризує внутрішні та індивідуальні якості учнів стосовно виконання певного виду діяльності.

Показниками когнітивного критерію є розподіл школярів за рівнями навчальних досягнень, якістю, гнучкістю та міцністю знань, діяльнісного – умінням розв'язувати та складати фізичні задачі компетентнісного характеру, виконувати лабораторні та практичні роботи, особистісного – розвитком розумових здібностей, досвідом емоційно-ціннісного ставлення до природи, людини і суспільства.

Проектуючи систему цілей навчання, розроблену американським ученим Б. Блумом, на предметну галузь «Фізика», охарактеризуємо рівні сформованості предметної компетентності учнів гімназії: 1) (низький) – оволодіння елементами системи фізичних знань і вмінь, усвідомлення основних понять і закономірностей перебігу природних явищ і процесів, виявлення готовності до засвоєння навчального матеріалу й задоволення власних освітніх потреб; 2) (задовільний) – здатність застосовувати здобуті знання і вміння в різних практичних ситуаціях на основі алгоритмічних способів діяльності, емоційно-ціннісне ставлення до тих або інших об'єктів, явищ, процесів тощо; 3) (достатній) – самостійне застосування здобутих знань і вмінь, використання евристичних прийомів і способів діяльності на основі стійких і значущих цінностей та переконань; 4) (високий) – набуття нових знань і способів діяльності, розв'язування різноманітних життєво важливих проблем, виявлення власного творчого потенціалу, переосмислення світоглядного бачення та життєвого кредо на підставі узагальнення набутого досвіду.

Поділ на рівні засвоєння досить умовний, оскільки між ними не має чіткої межі в таксономії цілей.